

Sygn. akt II CSK 192/18

POSTANOWIENIE

Dnia 31 sierpnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa Ł.M-B.

przeciwko Portowi Lotniczemu [...] Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 31 sierpnia 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 21 listopada 2017 r., sygn. akt I ACa [...] /17,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2700 (dwa
tysiące siedemset) zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku z ograniczeniem sposobu korzystania z jej nieruchomości wskutek uchwały Sejmiku Województwa [...] z dnia 30 stycznia 2012 r., nr [...] w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska [...] w P. (dalej - „Uchwała”), powódka Ł.M-B. domagała się zasądzenia od pozwanego Portu Lotniczego [...] Sp. z o.o. z siedzibą w P. odszkodowania obejmującego kwotę 64.600 zł z tytułu zmniejszenia wartości nieruchomości oraz kwotę 15.779 zł z tytułu nakładów na budynek (art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - prawo ochrony środowiska, obecnie tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 799 ze zm.; dalej - „p.o.ś.”), w obu przypadkach z ustawowymi odsetkami.

Wyrokiem częściowym z dnia 12 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy w P. zasądził na rzecz powódki kwotę 64.600 zł z ustawowymi odsetkami z tytułu odszkodowania za spadek wartości nieruchomości w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, a wyrokiem z dnia 21 listopada 2017 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację pozwanego.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, pozwany wskazał przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W jego ocenie, jeżeli dokument sporządzony przez biegłego rzeczoznawcę majątkowego nie stanowi - zdaniem biegłego - operatu szacunkowego bądź nie spełnia ustawowych przesłanek operatu, tym samym nie może stanowić dowodu w sprawie. Oczywiście zasadność skargi pozwany wiąże też z dokonaniem przez Sąd samodzielnej oceny opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego, mimo że „biegły swoją opinię świadomie pozbawił cech operatu”, a ponadto wywołuje ona uzasadnione wątpliwości co do prawidłowości, poparte stanowiskiem innych rzeczoznawców majątkowych, dysponujących wiadomościami specjalnymi, podczas gdy zgodnie z art. 157 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (obecnie tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 121 ze zm.; dalej - „u.g.n.”), do dokonania oceny prawidłowości sporządzenia operatu szacunkowego, wymagającej wiadomości specjalnych powołana jest jedynie organizacja zawodowa rzeczoznawców majątkowych. Skarżący zarzuca ponadto Sądowi Apelacyjnemu „bezkrytyczne” oparcie się w całości na opinii biegłego, która wiąże spadek wartości nieruchomości położonej w obszarze ograniczonego użytkowania z emisją ponadnormatywnego hałasu, co ma oznaczać, że Sąd w całości przerzucił na biegłego obowiązek ustalenia faktów w postaci przyczyn spadku wartości oraz oceny prawnej w zakresie ustalenia odpowiedzialności pozwanego za powstałą szkodę, podczas gdy w świetle art. 278 § 1 k.p.c. praktyka polegająca się na opieraniu się na dokonywanej przez biegłego ocenie stanu prawnego jest oczywiście niedopuszczalna.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących

dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednak zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, powołując się na to, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., skarżący musi wykazać, iż zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.) oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, nie publ.; z dnia 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, nie publ.; z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, nie publ.).

Przesłanki te nie są spełnione w niniejszej sprawie. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę, że wywód pozwanego co do przesłanek dopuszczalności uznania dokumentu sporządzonego przez biegłego rzeczoznawcę majątkowego za operat i dowód w sprawie ma charakter abstrakcyjny, uzasadniając bowiem wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, nie wskazał on braków, które *in casu* miałyby dyskwalifikować opinię biegłego K.R. Okoliczność, że biegły wskazał, iż sporządzana przezeń opinia nie stanowi operatu szacunkowego, nie przesądzała o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jeżeli Sąd uznał tę opinię,

mając na względzie kwalifikacje biegłego oraz jej merytoryczną treść, za adekwatną do postawionej tezy dowodowej i przekonującą. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego sądy *meriti* dysponują pełną swobodą przy ocenie wiarygodności dowodów, co dotyczy również dowodu z opinii biegłego, a podważanie tej oceny w postępowaniu kasacyjnym jest wykluczone ze względu na art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. Od oceny sądu zależy również potrzeba skorzystania z możliwości wynikającej z art. 157 ust. 3 u.g.n., a zaniechanie w tym zakresie, mimo wniosku strony, nie stanowi uchybienia, które uzasadniałoby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2016 r., III CSK 317/15, nie publ. i z dnia 24 listopada 2016 r., II CSK 100/16, nie publ. oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2017 r., II CSK 450/16, nie publ., z dnia 27 marca 2017 r., II CSK 671/16, z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 682/16, nie publ.; z dnia 13 kwietnia 2017 r., II CSK 735/16, z dnia 6 września 2017 r., II CSK 119/17, nie publ., z dnia 11 kwietnia 2018 r., II CSK 704/17, nie publ., z dnia 15 maja 2018 r., II CSK 2/18, nie publ., i z dnia 18 maja 2018 r., II CSK 23/18, nie publ.). *In casu* Sąd Apelacyjny zaaprobował obszernie umotywowany pogląd Sądu Okręgowego, że sposób przygotowania opinii przez biegłego odpowiada prawu, a w szczególności jest zgodny z wymaganiami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego (Dz. U. Nr 207, poz. 2109) i zachowuje wszelkie zasady szacowania nieruchomości. Sąd Apelacyjny zgodził się też z oceną, że opinia biegłego stanowiła pełnowartościowy materiał dowodowy, była czytelna, przedstawiająca w sposób przejrzysty fakty, na których biegły się opierał, oraz metodologię i konkluzje. Zwrócił również uwagę, że wszystkie wątpliwości zostały przez biegłego wyczerpująco i w sposób przekonujący wyjaśnione. W tej sytuacji błędny pogląd Sądu drugiej instancji, wykluczający dopuszczalność poddania sporządzonej przez rzeczoznawcę majątkowego opinii o wartości nieruchomości ocenie organizacji zawodowej rzeczoznawców majątkowych (art. 157 ust. 3 u.g.n.) z tego względu, iż „była jedynie elementem wyjściowym” opinii biegłego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2017 r., II CSK 608/16, nie publ., z dnia 27 marca 2017 r., II CSK 671/16, nie publ., z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 682/16, nie publ., z dnia 13 kwietnia

2017 r., II CSK 735/16, nie publ. i z dnia 6 września 2017 r., II CSK 119/17, nie publ.), nie mógł wywrzeć wpływu na wynik sprawy. Ze względu na brak stosownych zarzutów kasacyjnych wpływu takiego nie mógł wywrzeć także dyskusyjny pogląd Sądu Okręgowego, deprecjonujący znaczenie dowodowe dokumentów prywatnych w postaci sporządzonych na zlecenie pozwanego opinii innych rzeczoznawców majątkowych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2016 r., III CSK 317/15 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2018 r., III CSK 364/16, Biul. SN 2018, nr 4, poz. 10).

Oczywistej zasadności skargi nie uzasadnia także zarzut dotyczący „bezkrytycznego” oparcia się przez Sąd w całości na opinii biegłego i przerzucenia nań w całości obowiązku ustalenia faktów w postaci przyczyn spadku wartości oraz oceny prawnej w zakresie ustalenia odpowiedzialności pozwanego za powstałą szkodę. Sąd Apelacyjny zaaprobował stanowisko Sądu pierwszej instancji obejmujące przytoczenie przepisów prawa i wyjaśniające je z uwzględnieniem wskazówek wynikających z orzecznictwa. Sądy rozważyły tym samym w szczególności legitymację czynną i bierną stron postępowania, określiły i zdefiniowały przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej oraz wyjaśniły, że obniżenie wartości nieruchomości należy oceniać z uwzględnieniem wpływu Uchwały na ograniczenia w zakresie korzystania z nieruchomości (przewidziane w uchwale oraz wynikające z konieczności znoszenia immisji), jak i świadomość uczestników rynku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, nie publ. oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2012 r., I CSK 509/11, OSNC 2013, nr 2, poz. 26, dnia 24 listopada 2016 r., II CSK 113/16, nie publ., z dnia 24 listopada 2016 r., II CSK 100/16, nie publ. i z dnia 17 czerwca 2017 r., II CSK 602/16, nie publ.). Sąd Apelacyjny poświęcił wzmożoną uwagę zarzutom pozwanego dotyczącym związku przyczynowego, eksponującemu m.in. okoliczność, że nieruchomość powódki była dotknięta hałasem jeszcze przed powzięciem Uchwały. Opinia biegłego służyła ustaleniu tego, czy wskutek ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania wartość nieruchomości powodów uległa obniżeniu i określeniu jego wysokości. Takie ujęcie granic i znaczenia opinii biegłego nie nasuwa zastrzeżeń, co czyni twierdzenie o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej bezpodstawnym. Odrębną kwestią jest

ocena wiarygodności opinii biegłego, która - jak wyjaśniono - nie może być bezpośrednio kwestionowana w postępowaniu kasacyjnym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2018 r., II CSK 2/18, nie publ.).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

aj

ał